

Datum van inontvangstneming : 19/07/2022

Zaak C-354/22

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

1 juni 2022

Verwijzende rechter:

Bundesverwaltungsgericht (hoogste federale bestuursrechter, Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

10 maart 2022

Verzoeker, verweerder in hoger beroep en verzoeker tot *Revision*:

Weingut A

Verweerder, verzoeker in hoger beroep en verweerder in *Revision*:

Land Rheinland-Pfalz

Voorwerp van het hoofdgeding

Wijnbereiding – Aanduidingen „Weingut” en „Gutsabfüllung” – Pacht van wijngaarden – Huur van een wijnpersinstallatie – Toezicht op het wijnpersen door medewerkers van de verhuurder – Eigen belang van de verhuurder bij het wijnpersen

Voorwerp en rechtsgrondslag van de verwijzing

Uitlegging van het Unierecht, artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

1. Kan de wijnbereiding volledig in het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd hebben plaatsgevonden in de zin van artikel 54, lid 1, tweede alinea, van gedelegeerde verordening (EU) 2019/33, wanneer het wijnpersen geschiedt in

een gedurende 24 uur van een ander wijnbouwbedrijf gehuurde wijnpersinstallatie die gedurende deze periode uitsluitend ter beschikking staat van het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd?

2. Is het in het geval van een bevestigend antwoord noodzakelijk dat het wijnpersen wordt uitgevoerd door medewerkers van het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd, althans dat zij er ter plaatse toezicht op uitoefenen, of kan het wijnpersen ook door medewerkers van het wijnbouwbedrijf dat de wijnpersinstallatie verhuurt worden uitgevoerd volgens instructies van het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd?

3. Indien het wijnpersen ook kan worden uitgevoerd door medewerkers van het wijnbouwbedrijf dat de wijnpersinstallatie verhuurt, mag hun dan de bevoegdheid zijn verleend om bij plotseling optredende problemen zelfstandig in te grijpen in het wijnpersen?

4. Staat het aan de toerekening van de wijnbereiding aan het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd, in de weg dat het wijnbouwbedrijf dat de wijnpersinstallatie verhuurt en het wijnpersen uitvoert een eigen belang heeft bij de wijze waarop het wijnpersen wordt uitgevoerd, omdat bij de eveneens met dit bedrijf gesloten overeenkomst over het beheer van de wijngaarden een van de opbrengst en de kwaliteit afhankelijke toeslag per hectoliter Kabinett-, Spätlese- of Auslesewijn op de op de oppervlakte gebaseerde vergoeding voor het beheer is bedongen?

Aangevoerde Unierechtelijke bepalingen

Gedelegeerde verordening (EU) 2019/33 van de Commissie van 17 oktober 2018, met name artikel 54

Verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013, met name artikel 122

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Duitsland: Weinverordnung (wijnbesluit), met name § 38

Oostenrijk: Bundesgesetz über den Verkehr mit Wein und Obstwein (federale wet inzake de handel in wijn en vruchtenwijn), met name § 22; Verordnung des Bundesministers für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft über die Bezeichnung von Weinen (besluit van de federale minister van Land- en Bosbouw, Milieu en Waterbeheer betreffende de aanduiding van wijnen), met name § 2

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 Verzoekster is eigenaar van een wijnbouwbedrijf in het wijnbouwgebied van de Moezel. Zij produceert wijn die niet alleen afkomstig is van de druiven van de haar in eigendom toebehorende wijngaarden, maar ook van de druiven van gepachte wijngaarden. Van wijnbouwbedrijf B. heeft zij wijngaarden gepacht en zij heeft met de verpachter een beheersovereenkomst gesloten op grond waarvan de wijngaarden volgens haar eisen wordt bewerkt. Als vergoeding voor het beheer is een op de oppervlakte gebaseerd bedrag overeengekomen naast een van de opbrengst en kwaliteit afhankelijke toeslag, die is ingedeeld volgens Kabinett-, Spätlese- en Auslesewijnen. Bovendien heeft verzoekster de wijnpersinstallatie van de beheerder jaarlijks telkens voor een periode van 24 uur gehuurd. Gedurende deze periode staat de wijnpersinstallatie uitsluitend ter beschikking voor de verwerking van druiven van de gepachte wijngaarden. Het wijnpersen wordt door de beheerder volgens verzoeksters oenologische eisen uitgevoerd en de most wordt gebotteld in eveneens gehuurde tanks, die vervolgens door verzoeksters medewerkers worden afgehaald. Naar aanleiding van de door verzoekster ingestelde vordering tot verklaring voor recht heeft het Verwaltungsgericht Trier (bestuursrechter in eerste aanleg Trier, Duitsland) bij vonnis van 16 mei 2019 voor recht verklaard dat verzoekster het recht heeft de aanduidingen „Weingut A.” en „Gutsabfüllung” te gebruiken en dat haar dit door verweerder niet mag worden verboden. Het Oberverwaltungsgericht Rijnland-Palts (hoogste bestuursrechter van de deelstaat Rheinland-Pfalz, Duitsland) heeft het vonnis naar aanleiding van het door verweerder ingestelde hoger beroep gewijzigd en de vordering afgewezen bij het bestreden arrest in hoger beroep van 12 augustus 2020. Verzoekster heeft daartegen beroep in *Revision* ingesteld bij de verwijzende rechter, het Bundesverwaltungsgericht (hoogste federale bestuursrechter, Duitsland).

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 2 Het geding heeft betrekking op het gebruik van de aanduidingen „Weingut” en „Gutsabfüllung”. In geschil is of het persen van de druiven in een wijnpersinstallatie die voor een periode van 24 uur wordt gehuurd door het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd, voldoet aan het Unierechtelijke vereiste dat de „wijnbereiding volledig op dat bedrijf” plaatsvindt.
- 3 Ter motivering van haar beroep in *Revision* voert verzoekster aan dat het arrest in hoger beroep is voorbijgegaan aan de strekking van artikel 54, lid 1, van gedelegeerde verordening 2019/33. Bij de aanduiding „Weingut” gaat het alleen om informatie betreffende het bedrijf van herkomst. Beslissend is dat de wijnproductie plaatsvindt onder de daadwerkelijke leiding en de uitsluitende verantwoordelijkheid van een enkele eigenaar van het bedrijf. Deze is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het product. Waar de wijnbereiding plaatsvindt, speelt daarentegen geen rol. Derhalve voldoet ook de huur van een wijnpersinstallatie en de uitvoering van het wijnpersen op grond van de instructies

van de eigenaar van de wijngaard aan de gestelde eisen. Overigens verloopt het persen van de druiven doorgaans volautomatisch en worden er geen eisen gesteld gedurende het persen. Het is bijgevolg evenmin noodzakelijk dat verzoekster of een van haar medewerkers plaatsneemt naast de volautomatisch werkende persinstallatie. Aan deze uitlegging wordt niet afgedaan door de toevoeging van het woord „volledig”. Dat hiermee een aanscherping van de vereisten beoogd werd, kan niet uit de overwegingen worden afgeleid. Logischerwijs is bijvoorbeeld in Oostenrijk de wijnbereiding door middel van het persen in loondienst niet van belang voor de aanduiding.

- 4 Volgens verweerder mag verzoekster voor de in de bedrijfsruimten van de beheerder geperste wijn niet de aanduidingen „Weingut” en „Gutsabfüllung” gebruiken. Daartoe moet de wijnbereiding in een ruimtelijk en organisatorisch af te bakenen eigen wijngaard plaatsvinden. Dat vereist zelfstandige bedrijfslocaties en de inzet van eigen personeel. Het slechts voor een korte periode huren van de wijnpersinstallatie voldoet niet aan deze vereisten. Het beroep in *Revision* vat het begrip bedrijf niet juist op. Hoewel er voor dat begrip geen uniforme omschrijving bestaat, hebben alle definities gemeen dat zowel een locatiecomponent als een organisatorisch-technische component worden vereist. Het bedrijf van de beheerder kan echter niet worden aangemerkt als een onderdeel van verzoekster, die voor de bereiding van de litigieuze wijn veeleer gebruikmaakt van de zakelijke en personele middelen van een ander bedrijf. De sluiting van een huurovereenkomst voor de periode van slechts 24 uur leidt tot het wijnpersen in loondienst. Dat blijkt tevens uit het feit dat het wijnpersen wordt bepaald en uitgevoerd door een derde, namelijk de beheerder, die het risico draagt en die – door de contractueel bedongen kwaliteitsvergoeding – ook een eigen belang heeft bij de wijze waarop het wijnpersen plaatsvindt. Anders dan verzoekster meent, zijn de Unierechtelijke vereisten door de toevoeging van het woord „volledig” aangescherpt. De aangehaalde rechtspraak van het Hof is niet relevant, omdat zij geen betrekking heeft op het wijnpersen maar op de botteling. Het Unierecht maakt echter een onderscheid tussen wijnbereiding/productie enerzijds en botteling/verpakking anderzijds.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 5 Verzoekster vordert een verklaring voor recht dat zij gerechtigd is om op de etiketten van de litigieuze wijn de aanduidingen „Weingut A.” en „Gutsabfüllung” te gebruiken en dat verweerder haar dit niet mag verbieden. Relevant zijn verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten, laatstelijk gewijzigd bij verordening (EU) 2021/2117 van het Europees Parlement en de Raad van 2 december 2021, en de ter aanvulling daarvan vastgestelde gedelegeerde verordening (EU) 2019/33 van de Commissie van 17 oktober 2018 in de huidige versie van gedelegeerde verordening (EU) 2021/1375 van 11 juni 2021. Krachtens artikel 122, lid 1, van verordening nr. 1308/2013 juncto artikel 54, lid 1, tweede alinea, van

gedelegeerde verordening 2019/33 mogen de in bijlage VI opgenomen aanduidingen – en bijgevolg in Duitsland ook de aanduiding „Weingut” – enkel worden gebruikt voor zover het wijnbouwproduct uitsluitend is bereid van druiven die zijn geoogst in wijngaarden die door dat bedrijf worden geëxploiteerd, en voor zover de wijnbereiding volledig op dat bedrijf plaatsvindt. Nadere vereisten voor het gebruik van de aanduiding „Weingut” zijn niet vastgesteld in het nationale recht. Op grond van § 38, lid 5, juncto lid 4, eerste volzin, punt 1, derde alinea, van de Weinverordnung gelden deze vereisten ook voor het gebruik van de aanduiding „Gutsabfüllung”. Of de wijnbereiding „volledig op dat bedrijf plaatsvindt” wanneer het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd de wijn uit druiven van gepachte wijngaarden doet persen in een van de beheerder gedurende 24 uur gehuurde wijnpersinstallatie, kan op basis van de regeling en de rechtspraak van het Hof niet voldoende duidelijk worden beantwoord.

- 6 Het lijkt reeds twijfelachtig of het gedurende 24 uur huren van de wijnpersinstallatie van een ander wijnbouwbedrijf volstaat. Gedelegeerde verordening 2019/33 bevat geen omschrijving van het begrip „bedrijf”. Verordening nr. 1308/2013, waarop gedelegeerde verordening 2019/33 berust, verwijst in dit verband in artikel 3, lid 3, naar verordening nr. 1307/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013. In artikel 4, lid 1, onder b), van laatstgenoemde verordening wordt een „bedrijf” omschreven als alle eenheden op het grondgebied van eenzelfde lidstaat die voor landbouwactiviteiten worden gebruikt en door een landbouwer worden beheerd. Uit de bepaling kan niet worden afgeleid welke eisen moeten worden gesteld aan het „beheer” en of het enkel gedurende 24 uur huren kan volstaan.
- 7 Het Hof heeft gepreciseerd in welke omstandigheden een slechts gepachte productie-eenheid aan een bedrijf kan worden toegerekend en door de eigenaar van het bedrijf wordt beheerd. Volgens het Hof is met name relevant of de eigenaar van het bedrijf bij het verrichten van zijn activiteiten over voldoende autonomie beschikt (arresten van 14 oktober 2010, Landkreis Bad Dürkheim, EU:C:2010:606, punt 62, en 2 juli 2015, C-422/13, EU:C:2015:438, punt 44). De bedrijfseigenaar hoeft weliswaar geen onbeperkte zeggenschap te hebben, maar moet niettemin over een bepaalde speelruimte beschikken bij het verrichten van zijn activiteiten (arrest van 2 juli 2015, C-684/13, EU:C:2015:439, punten 61 e.v.). Het gelijktijdig verrichten van andersoortige activiteiten mag door de intensiteit, de aard, de duur en de planning ervan de voor de toerekening beslissende activiteit van de bedrijfseigenaar niet te sterk beperken (arrest van 2 juli 2015, C-684/13, punten 69 e.v.). Alleen dan kan ervan worden uitgegaan dat hij de gepachte installatie zelfstandig exploiteert of beheert (arrest van 15 januari 1991, C-341/89, EU:C:1991:11, punt 15). Deze vereisten pleiten veeleer tegen de toerekening van een slechts voor 24 uur gehuurde wijnpersinstallatie aan het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd. Deze criteria moeten met betrekking tot de werkingssfeer van het wijnrecht strikt worden uitgelegd. De toerekening van wijnbouwproducten met een beschermde oorsprongsbenaming of een beschermde geografische aanduiding aan een bepaald wijnbouwbedrijf kan voor de consumenten immers wijzen op een

hogere kwaliteit en kan voor de producenten een toegevoegde waarde vormen (overweging 48 van gedelegeerde verordening 2019/33).

- 8 Op de vereiste nauwe band van de bedrijfslocaties met het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd wijzen ook de bewoordingen van artikel 54, lid 1, tweede alinea, van gedelegeerde verordening 2019/33. Deze bepaling vereist immers niet alleen dat de wijnbereiding in het bedrijf van de eigenaar plaatsvindt, maar tevens dat de wijnproductie „volledig” in dat bedrijf plaatsvindt. Daarin komt de vereiste bijzonder nauwe samenhang van de bedrijfslocatie met het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd tot uitdrukking.

- 9 Ook de totstandkomingsgeschiedenis van de regeling pleit voor een strikte uitlegging van de toerekening. Terwijl het vereiste voor de aanduiding „Weingut” sinds de regeling in artikel 4, lid 3, van verordening nr. 1608/76 van de Commissie van 4 juni 1976 alleen bepaalde dat „de druiven in dat bedrijf tot wijn zijn verwerkt”, heeft de bij artikel 57, lid 1, onder b), van verordening nr. 607/2009 van de Commissie van 14 juli 2009 vastgestelde formulering – althans volgens de bewoordingen ervan – geleid tot een aanscherping. Sedertdien moet de wijnbereiding „volledig” in dat bedrijf plaatsvinden. Artikel 54, lid 1, tweede alinea, van gedelegeerde verordening 2019/33 zet deze regeling voort. In de overwegingen van de verordening wordt niet langer beslissend geacht „dat alle productiestadia van die wijn hebben plaatsgevonden onder het beheer en de verantwoordelijkheid van dezelfde natuurlijke of rechtspersoon” (aldus nog de zevenentwintigste overweging van verordening nr. 997/81 van de Commissie van 26 maart 1981). In overweging 48 van gedelegeerde verordening 2019/33 komt geen overeenkomstige verwijzing voor naar de voor de wijnbereiding verantwoordelijke persoon. Het aanknopingspunt is veeleer enkel dat „alle wijnbereidingsprocessen” worden uitgevoerd in het aangeduide bedrijf. De regeling lijkt aldus gericht te zijn op de bescherming van de etikettering van de wijnbouwbedrijven, die de wijngaarden zelf exploiteren en de wijnbereiding volledig in één hand houden. Overweging 48 van gedelegeerde verordening 2019/33 brengt dit in verband met de verwachting van de consumenten dat de wijn een hogere kwaliteit heeft. Zij zouden worden misleid wanneer onderdelen van de wijnbereiding zouden worden uitgevoerd op een plaats die ruimtelijk niet aan het bedrijf kan worden toegerekend (zie overweging 34 van gedelegeerde verordening 2019/33).

- 10 De door verzoekster aangevoerde arresten van het Hof met betrekking tot het wijnrecht leveren geen bijdrage aan de beantwoording van de aan de orde zijnde vraag. Uit het arrest van 18 oktober 1988, *Goldenes Rheinhessen/Land Rheinland-Pfalz*, 311/87, EU:C:1988:483, kan geen verduidelijking worden afgeleid voor de in casu relevante vragen. De beslissing had alleen betrekking op de botteling, maar niet op de wijnbereiding. De overwegingen in het arrest van 29 juni 1994, ██████ C-403/92, EU:C:1994:269, werpen evenmin een nader licht op de zaak. Volgens dat arrest vereist de gemeenschapsregeling weliswaar niet dat de wijnbouwers zelf eigenaar zijn van de voor de wijnbereiding gebruikte installaties. Die beslissing had echter betrekking op de afbakening ten opzichte van de

eigendom van een coöperatie die zelf als „bedrijf” fungeerde (zie punt 19). Voor het onderhavige geval levert het arrest geen verduidelijking op, omdat de coöperatie in dat geval alle druiven had geoogst in eigen wijngaarden en de wijn had bereid in eigen installaties. Datzelfde geldt voor de aanwijzing dat het Hof alleen betrouwbare procedures heeft verlangd om te vermijden dat de druiven worden doorengemengd. Ook in zoverre hadden de overwegingen betrekking op de bijzonderheden van de wijnbereiding door een coöperatie. Dat leidt niet tot uitspraken over het onderhavige geding, omdat de coöperatie eigenaar was van de installaties waar de wijnbereiding plaatsvond.

- 11 De verwijzende rechter vraagt zich dan ook af of volgens de uiteengezette vereisten kan worden aangenomen dat een slechts voor 24 uur gehuurde wijnpersinstallatie kan worden geacht deel uit te maken van het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd. Zoals verweerder benadrukt, pleiten het slechts zeer kortstondige en op zichzelf staande gebruik van de gehuurde wijnpersinstallatie tegen een dergelijke aanname. Gelet op de samenhang tussen de vereisten wordt echter getwijfeld aan deze uitkomst. Wanneer het pachten van wijngaarden die gelegen zijn op een aanzienlijke afstand van het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd, geen afbreuk doet aan de aanduiding, lijkt het immers voor de hand te liggen om ook het wijnpersen ter plaatse uit te voeren teneinde het vervoer van de druiven te vermijden. Daarmee hangt de vraag samen of het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd niet ook de wijnpersinstallatie kan huren. Hiervoor pleit dat het gemeenschappelijke gebruik van bedrijfsinstallaties in de wijnproductie gebruikelijk en bedrijfseconomisch zinvol is. Het valt niet in te zien waarom een installatie langer zou moeten worden gehuurd dan voor het wijnpersen in concreto noodzakelijk is. Indien verzoekster voor het wijnpersen een mobiele installatie zou gebruiken, zou deze ook niet langer worden ingezet.
- 12 Verzoekster heeft er terecht op gewezen dat in Oostenrijk op grond van § 22, punt 2, van het Bundesgesetz über den Verkehr mit Wein und Obstwein (BGBl. I Österreich nr. 111/2009), laatstelijk gewijzigd bij wijzigingswet van 29 mei 2019 (BGBl. I Österreich nr. 48/2019), juncto § 2, lid 1, en lid 2, punt 1, van de Verordnung des Bundesministers für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft über die Bezeichnung von Weinen (BGBl. II Österreich nr. 111/2011, besluit van de federale minister van Land- en Bosbouw, Milieu en Waterbeheer betreffende de aanduiding van wijnen) „bewerkingen in loondienst, zoals productie, persing of filtratie in loondienst” uitdrukkelijk worden toegestaan en worden geacht geen afbreuk te doen aan de aanduiding. Een dienovereenkomstig strikte toerekening van de bedrijfslocatie aan het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd lijkt bijgevolg in Oostenrijk niet vereist. Teneinde een Uniebrede verduidelijking van de litigieuze vragen te kunnen verwezenlijken, bestaat er dan ook behoefte aan een prejudiciële beslissing van het Hof.
- 13 Indien de voor 24 uur gehuurde wijnpersinstallatie kan worden geacht deel uit te maken van verzoeksters bedrijf, rijst de bijkomende vraag of verzoeksters eigen

personeel het wijnpersen moet uitvoeren of er in elk geval ter plaatse toezicht op moet uitoefenen. Volgens de feitelijke vaststellingen in het bestreden arrest in hoger beroep wordt door de huurovereenkomst niet noodzakelijk gewaarborgd dat alle stadia van de wijnproductie plaatsvinden onder leiding en verantwoordelijkheid van dezelfde natuurlijke of rechtspersoon. Veeleer bepaalt de huurovereenkomst dat het wijnpersen zowel kan plaatsvinden in aanwezigheid van de producent als in aanwezigheid van de door hem voor het vakkundig toezicht geïmplementeerde beheerder. Bijgevolg wordt voorzien in de mogelijkheid om bij wijze van alternatief de verantwoordelijkheid voor het verloop van het wijnpersen in handen van de beheerder te leggen. Het vakkundige toezicht en verzoeksters bevoegdheid om instructies te geven wijzigen daaraan niets, omdat de aanwezige beheerder het recht heeft om te allen tijde in te grijpen in het wijnpersen. Hij zou dus los van verzoekster zelfstandig beslissingen kunnen nemen en zou dat ook moeten doen wanneer er zich problemen voordoen.

- 14 Wanneer verzoeksters vordering niet reeds faalt omdat het persen van de wijn in een voor 24 uur gehuurde persinstallatie niet kan worden beschouwd als volledige wijnbereiding in haar bedrijf, moet bijgevolg worden verduidelijkt welke eisen in personeel opzicht moeten worden gesteld aan het verloop van het wijnpersen. Met name rijst de vraag of de aanwezigheid van verzoekster of een van haar medewerkers tijdens het proces van het wijnpersen absoluut noodzakelijk is. Volgens de rechtspraak van het Hof moet de aanduiding waarborgen „dat de belangrijkste productiestadia van [de] wijn, te weten die vanaf het oogsten van de druiven tot het bereiden van de wijn, hebben plaatsgevonden onder daadwerkelijke leiding, nauw en permanent toezicht en uitsluitende verantwoordelijkheid van een ondernemer aan wie de kwaliteit van het product kan worden toegeschreven” (arrest van 29 juni 1994, C-403/92, punt 15). Deze overweging, waarin wordt verwezen naar „daadwerkelijke” leiding en „permanent” toezicht, zou kunnen pleiten voor het vereiste van een volstrekt noodzakelijke aanwezigheid en tegen het volstaan van enkel een bevoegdheid om instructies te geven. Zij knoopt aan bij het eerdere arrest inzake „Erzeugerabfüllung” („door de producent gebotteld”), waarin het door het Hof noodzakelijk is verklaard dat „het bottelen door de producent zelf is geschied” (arrest van 18 oktober 1988, Goldenes Rheinhessen/Land Rheinland-Pfalz, 311/87, punt 15). Op basis van deze uitlegging zou het in artikel 54, lid 1, tweede alinea, van gedelegeerde verordening 2019/33 opgenomen vereiste in acht worden genomen wanneer het zelfstandige gebruik van de installatie door het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd wordt gewaarborgd. Indien het recht om instructies te geven op zichzelf voldoende zou worden geacht, valt evenmin in te zien waarom het verrichten van diensten in loondienst ontoelaatbaar zou zijn. Daarvan is het Hof uitgegaan met betrekking tot de botteling (arrest van 18 oktober, Goldenes Rheinhessen/Land Rheinland-Pfalz, 311/87, punt 17). De in het arrest C-403/92 van 29 juni 1994 vermelde vereisten zouden evenwel ook in de zin van een functionele gelijkstelling kunnen worden uitgelegd. Voor zover het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd voldoet aan alle voor het wijnpersen relevante vereisten en de naleving van deze vereisten controleert, zou eveneens sprake zijn van daadwerkelijke leiding en permanent toezicht. Daarmee

zou een synchronisatie zijn bereikt met de eisen die worden gesteld aan het beheer van een gepachte wijngaard.

- 15 Bovendien rijst de vraag of, wanneer het wijnpersen ook kan worden uitgevoerd door medewerkers van het wijnbouwbedrijf dat de persinstallatie verhuurt, deze medewerkers in geval van problemen de bevoegdheid mogen hebben om zelfstandig in te grijpen in het wijnpersen. De in dergelijke gevallen door het personeel van het verhuurende wijnbouwbedrijf zelfstandig – dus zonder te zijn gebonden door beslissingen van het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd – te nemen beslissingen verbreken mogelijkerwijze de daadwerkelijke leiding en het permanente toezicht door het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd. Indien zich problemen voordoen, zou echter ook het eigen personeel van laatstgenoemd bedrijf zelfstandig moeten beslissen.
- 16 Ten slotte resteert de vraag of, voor zover het dragen van de verantwoordelijkheid door middel van instructies in beginsel volstaat, iets anders behoort te gelden wanneer het wijnbouwbedrijf dat de wijnpersinstallatie verhuurt en het wijnpersen uitvoert een eigen belang heeft bij de wijze waarop het wijnpersen wordt uitgevoerd, omdat bij de eveneens met dit wijnbouwbedrijf gesloten overeenkomst over het beheer van de wijngaarden een van de opbrengst en de kwaliteit afhankelijke toeslag per hectoliter Kabinett-, Spätlese- of Auslesewijn op de op de oppervlakte gebaseerde vergoeding voor het beheer is bedongen. Wanneer een dergelijke van de opbrengst en de kwaliteit afhankelijke toeslag leidt tot een eigen belang van de beheerder bij de wijze waarop het wijnpersen wordt uitgevoerd en tot een eigen economisch risico, zou dat in de weg kunnen staan aan de aanname dat de verantwoordelijkheid uitsluitend berust bij het wijnbouwbedrijf waarnaar de wijn is vernoemd (zie arresten van 18 oktober 1988, *Goldenes Rheinhessen/Land Rheinland-Pfalz*, 311/87, punt 17, en 12 oktober 2016, ██████████ e.a., C-340/15, EU:C:2016:746, punt 28). Of de toeslag dergelijke gevolgen heeft dan wel of de hoogte ervan in overwegende mate wordt bepaald door de hoeveelheid en kwaliteit van de geoogste druiven en niet door het persen ervan, zou in voorkomend geval moeten worden vastgesteld door de feitenrechter.